

DATUM	ONS KENMERK	UW BRIEF VAN	UW KENMERK
30 september 2020	SL/pe/FGW20.185		
E-MAIL	TELEFOON	FAX	BIJLAGE(N)
Bestuurssecretariaat.fgw@vu.nl	+31 20 598 6511		

Internetconsultatie betreffende de regeling taalschakeltraject

Reactie Vrije Universiteit Amsterdam

De Vrije Universiteit Amsterdam geeft NT2-onderwijs sinds 1964 en heeft sinds 1980 een taalschakeljaar, het VASVU. Vanuit deze ervaring schrijven wij een reactie op de Regeling Taalschakeltraject, de nadere uitwerking van de onderwijsroute als een van de drie leerroutes van de Inburgeringswet. Wij juichen het streven van deze wet toe (iedereen burgert in op het hoogst mogelijke taalniveau), evenals het streven te waarborgen dat elk taalschakeltraject voldoende aansluiting biedt op een vervolgopleiding. Het uitreiken van een door het Ministerie van OCW erkend diploma zien we als erkenning van de trajecten en met name van de inspanningen van de deelnemers aan deze trajecten. Het doel om controle op de kwaliteit mogelijk te maken vinden we een logisch gevolg van marktwerking.

Op enkele onderdelen van de voorliggende concept-regeling is ruimte voor verbetering. We maken ons op sommige punten ook zorgen over de implementatie ervan en geven daarom een aantal adviezen. Wij hopen dat onze reactie op het concept zal bijdragen aan een succesrijke invoering van de taalschakeltrajecten binnen de nieuwe Wet inburgering.

In deze reactie reageren wij op:

- 1) Diplomaerkenning;
- 2) brede intake;
- 3) eindtermen;
- 4) de rol van de gemeenten;
- 5) financiering.

Diplomaerkenning

Onderwijsinstellingen dienen het recht op diplomaerkenning te verwerven als bedoeld in artikel 1.4a.1, eerste lid, van de WEB. Het zou goed zijn als het ministerie een model levert waarmee die erkenning aangevraagd kan worden. Voor universiteiten en hbo-instellingen is de WEB immers een domein waar geen traditie in is, waardoor zo'n aanvraag een onevenredig groot beslag legt op de aanwezige capaciteit daarvoor.

Aanbeveling:

- ➔ Bied een model voor een aanvraag tot diploma-erkenning.

Brede intake

Een brede intake is nodig om een PIP op te stellen. Maar de elementen waaruit die bestaat moeten met voorzichtigheid gehanteerd worden. De leerbaarheidstoets, de capaciteitentest, de eerder behaalde diploma's geven een indicatie, maar onze praktijk leert dat de voorspellende waarde hiervan beperkt is.

Wanneer een diploma van een middelbare school niet volledig behaald is, niet meegenomen kon worden of een standaardwaardering meekrijgt (bijvoorbeeld een diploma van een Syrische middelbare school is standaard op havoniveau gewaardeerd), wil dat niet zeggen dat iemand niet op universitair niveau kan schakelen. Anderzijds betekent het behaald hebben van een erkend diploma niet altijd dat iemand in staat is een universitaire studie in het Nederlands of Engels aan een Nederlandse ho-instelling te volgen. Vaak kan pas tijdens het taaltraject beoordeeld worden hoe studievast een inburgeringsplichtige in ons onderwijssysteem is.

En het moet mogelijk zijn om op- of af te schalen. Omdat afschalen gemakkelijker is dan opschalen, zijn wij er voorstander van om bij de brede intake hoog in te zetten, om recht te doen aan de ambitie dat deelnemers aan de onderwijsroute worden opgeleid voor het hoogst haalbare niveau.

Aanbeveling:

- ➔ Wees ambitieus in de brede intake bij de opstelling van het PIP en breid deze uit met een aanvullende intake als de onderwijsroute het waarschijnlijke plan wordt.

Eindtermen

We zijn enigszins bezorgd over de detaillering van de eindtermen. Een verwijzing naar de havo- dan wel vwo-eindtermen zou voldoende moeten zijn.

Er staat overigens een fout in de tabellen 5.1 (p.24) en 5.2 (p. 33) met wo-eindtermen: er wordt gesproken over hbo-opleidingen, waar wo-opleidingen bedoeld zijn.

Aanbeveling:

- ➔ Heroverweeg of een zo gedetailleerde opsomming van eindtermen wenselijk en noodzakelijk is.

De rol van de gemeenten

In de toelichting bij de Regeling staat dat gemeenten in het nieuwe inburgeringsstelsel verantwoordelijk worden voor de realisatie van het aanbod van taalschakeltrajecten aan inburgeringsplichtigen. Gemeenten mogen bepalen hoe zij taalschakeltrajecten selecteren, waarbij instrumenten kunnen worden benut als subsidie, Open House of aanbesteding. Gemeentelijke samenwerking ligt voor de hand of is wellicht noodzakelijk gelet op de relatief beperkte omvang van de groep inburgeringsplichtigen die een taalschakeltraject zal volgen.

Volgens de voorliggende wet- en regelgeving bepaalt de gemeente via een brede intake welk inburgeringstraject gevolgd gaat worden (Z-, B1 of onderwijsroute). In geval van de keuze voor de onderwijsroute lijkt de gemeente te gaan bepalen op welk niveau (mbo-/hbo-/wo-niveau) een taalschakeltraject gevolgd mag worden. De rol en rechten van de inburgeringsplichtige zijn niet expliciet gemaakt.

Wanneer gemeenten alleen kiezen voor taalschakeltrajecten in de eigen gemeente, is het risico groot dat sommige inburgeraars op een te laag niveau worden ingeschat of in een niet-homogene klas terecht komen, waardoor talent niet optimaal benut wordt en het traject langer duurt dan nodig is. Op dit moment zijn er slechts enkele universitaire schakeltrajecten in het land. Versnippering zou kunnen leiden tot te weinig deelnemers voor deze trajecten. Inbesteding, ofwel aankopen van individuele plaatsen in een schakeltraject zou mogelijk moeten zijn voor gemeenten, ook wanneer dit betekent dat iemand verwezen wordt naar een ander dan het gebruikelijke taalschakeltraject.

Aanbevelingen:

- ➔ Beveel gemeenten aan om niet alleen te streven naar het hoogst mogelijke taalniveau, maar ook het hoogst mogelijke opleidingsniveau, passend bij de wensen en capaciteiten van de inburgeringsplichtige.
- ➔ Beveel inbesteding aan voor universitaire schakeltrajecten en eventueel ook voor hbo-taalschakeltrajecten.
- ➔ Stimuleer gemeenten (in grote regio's) samen te werken bij de keuze van (universitaire) schakeltrajecten.
- ➔ Beloon gemeenten die veel inburgeringsplichtigen toeleiden naar onderwijs.
- ➔ Leg vast dat de inburgeraar zelf een rol mag spelen bij de keuze van (het niveau van) een taalschakeltraject.

Financiering

De wijze van financiering biedt enerzijds flexibiliteit en anderzijds baart deze zorgen: er is geen exact budget per persoon, maar het beschikbare budget wordt verdeeld over gemeenten, “op basis van inputfactoren en zodra dat praktisch mogelijk is ook voor een relatief klein deel op basis van de door gemeenten geleverde prestaties”, zo is te lezen in de Ontwerp toelichting bij de internetconsultatie Besluit en regeling inburgering. Dit biedt de flexibiliteit om meer te besteden aan dure taalschakeltrajecten (bijvoorbeeld aan een schakeltraject dat voorbereidt op genees- of tandheelkunde). Waarborg dat statushouders

die graag de onderwijsroute en Staatsexamen op B2 niveau willen doen, daar financieel ook toe in de gelegenheid worden gesteld, mits hun leerbaarheid daarvoor toereikend geacht wordt.

Van groot belang is dat er voldoende middelen beschikbaar worden gesteld om een taalschakeltraject aan te bieden dat aan de wettelijke eisen vastgelegd in de Wet inburgering voldoet. Gemeenten zullen bij het stellen van eventuele aanvullende eisen rekening moeten houden met de uitvoerbaarheid daarvan, gelet op de verwachting van kleine aantallen deelnemers.

Het totale budget van 10.000 euro is in een aantal gevallen onvoldoende voor taalschakeltrajecten: afhankelijk van het niveau en gekozen profiel zal geschakeld moeten worden in veel vakken; met name als natuur- en scheikunde onderdeel vormen van het schakeltraject, zal het budget niet toereikend zijn.

We maken ons in het bijzonder zorgen over jonge gezinsmigranten. Niet-asielstatushouders kunnen weliswaar nog altijd een sociale lening van 10.000 euro afsluiten voor het bekostigen van het volgen van een taal(schakel)cursus en het afleggen van een examen, maar dit is altijd een lening die moet worden terugbetaald, waardoor dit een hoge drempel kan vormen.

Aanbevelingen:

- ➔ Waarborg voldoende bekostigingsmogelijkheden voor deelname aan taalschakeltrajecten, en wel op het hoogst haalbare taal- en opleidingsniveau, ook voor jonge gezinsmigranten.

Tot slot

In de beleidstheorie staat dat meedoen, liefst via betaald werk het doel is van het inburgeringstraject. Studie als doel van de inburgering staat niet vermeld. Wij adviseren de minister om studeren expliciet te erkennen als vorm van participeren.

Met vriendelijke groet,

Namens de VU/faculteit der Geesteswetenschappen



Prof. dr. Susan Legêne,
decaan